



### **Politisk Økonomisk Beretning 2020.**

(Naalakkersuisoq for Finanser og Råstoffer)

Inuit Ataqatigiit ønsker at skabe et samfund der baserer sig på fællesskab som tager udgangspunkt i de enkelte borgeres individuelle behov.

Vi har ansvaret for vores fremtid. Det betyder at vi hver især og fælles har ansvaret for at de næste generationers levevilkår er på niveau eller bedre end vores levevilkår.

Vi har alle ansvaret for at det land som vi skal overdrage til vores børn og børnebørn skal være et sundt, stærkt, retfærdigt samt solidarisk og åbent samfund.

Det samfund der baseres på et stærkt og åbent demokrati, skal give plads til alle der ønsker at blive inddraget. Et samfund der har solidaritet som værdi.

Vi er placeret centralt i Arktis og vi har en vilje til at udnytte den interesse man udviser os på en bæredygtig udvikling og til gavn for vores fremtidige velfærd.

Vi ønsker at disse nye goder benyttes til at opnå en mere retfærdig fordeling af samfundets fælles goder, til højnelse af uddannelsesgraden samtidig med at der foretages en sammenhængende reform af skatte- og velfærdsområdet, ligesom vi til enhver tid skal stræbe efter tidlig indsats på en bred front.

Man kan altid realisere drømme. Men det forudsætter at man har en vilje til at realisere og samarbejde. På nuværende tidspunkt, hvor landet har en god økonomi, føler de fleste at leveomkostningerne øges. Vi har en pligt til at rette op på folks daglige levevilkår er blevet som den er blevet.

Selv om vi i dag står over for udfordringer vi næppe kunne have forestillet os.

### **Økonomien er ramt af Covid19**

# INUIT ATAQATIGIIT

## Inatsisartuni



I dag lever vi i en virkelighed som vi næppe kunne have forestillet os for blot nogle måneder siden. Vores vanlige dagligdag er ændret radikalt. Vi er udfordret på vores sundhed og derudover er vi stærkt udfordret på økonomien.

Selv om den virkelighed vi nu befinder os i, er ganske udfordrende, så forpligter den os. Status quo er altid en mulighed. Tiden er inde til at foretage de ændringer vi i årevis blot har talt på et bredt grundlag.

Politisk Økonomisk beretning for 2020 understreger atter en gang at måden vi har drevet landet på, ikke er et grundlag som vi skal bygge fremtiden på.

Den økonomiske opsving som flertallet ikke har mærket til, er nu udfordret af Covid-19. For vi er blevet taget på sengen og situationen har rejst flere spørgsmål som vi indtil nu ikke har svar på.

Lad os forestille os at vores indtægter fra fiskeriet der falder og lad os til eksempel forestille os at vi ikke opnår de indtægter fra turismen som vi havde budgetteret. Disse forhold vil medføre at de hensigter og planer vi har lagt os ikke kan realiseres.

Man havde spået at vores økonomi atter en gang vil opleve en fremgang i år. Fiskepriserne har været høje gennem flere år, der var forventninger om fremgang på turismen, byggeriet – især i Nuuk – buldrer derudaf. Men allerede nu ved vi, at den forventning om fremgang allerede nu er vent til en mærkbar recession.

Vi kan konstatere at den globale økonomi også har oplevet en mærkbar recession. For en måned siden meddelte Verdensbanken at den globale økonomi vil opleve en tilbagegang der ikke er blevet oplevet i de sidste 100 år.

Det er sikkert at den økonomiske tilbagegang som følge af covid-19 vil vare i flere år. Vi kan ikke komme uden om at skulle tilpasse os den nye virkelighed som nu har ramt os.

Centraladministrationen i Grønlands Selvstyre er et område vi SKAL se på. Tiden er kommet til besparelse og rationaliseringer. Til at starte med bør vi indføre ansættelsesstop samt mærkbar nedbringelse af rejseaktivitet. Det næste initiativ bør være en nøje gennemgang af samtlige udgifter. Kort sagt, vi skal bevare samfundets velfærd. Det som ikke er helt nødvendige i vores samfundsstruktur skal genovervejes og elimineres.



Vi kan ikke sikre vores fremtid udelukkende gennem optagelse af milliardlån i udlandet. Vi skal også selv gøre en indsats, også de ting som vi allerede burde have gjort og på forhånd vidste ind Covid-19 ramte os.

### **Fiskeri, erhvervsliv og beskæftigelse**

Et sundt erhvervsliv er nødvendigt for at bevare økonomien på højest mulige stadie i samfundet og i ladet og for at holde uligheden på et absolut minimum.

Udover bloktilskuddet fra staten baseres vores økonomi på vores indtægter fra fiskeriet. Vi skal bestræbe os på, at andre erhverv rejses til at blive søjler på vores lands økonomi.

Mange år fremover skal fiskeriet stadigvæk være samfundets fundament. Dette kan gøres hvis vi vores forvaltningspolitik baseres på bæredygtighed. De fiskearter vi baserer vores økonomi på, skal udvides ved at inddrage andre fiskearter som vi i større grad stadigvæk ikke udnytter. Vi følger vores landsmænd som med dygtighed gør en indsats for at udvikle vores fiskeri, men desværre er det ikke særsyn at Naalakkersuisut stiller forhindringer over for dem. Vi modtager dokumentation for disse, eksempelvis kan vi nævne at i går konstaterede, udviklingstiltag på søpølser, som vi ikke udnytter økonomisk, er blevet forhindret. Vi skal udvikle landbrug og selvforsyning. Covid-19 har givet os en mulighed for at vi tager initiativ til at øge vores selvforsyning, og dermed mindsker afhængighed udefra. Lad os samarbejde om dette, det gør andre lande som følge af Covid-19.

Vi skal flytte fokus væk fra forhindringer og åbne vores øjne op for muligheder i stedet. Lad os samarbejde om det vi er fælles om, frem for at spille tid på det der skiller os.

Vi har masser af udviklingspotentialer som vi kan tage fat omkring uden at disse nye erhverv skader vores miljø. Disse kan skabe nye arbejdspladser og højne samfundets selvforsyning.

Hvis levevilkårene her i vores land skal være gode, så skal vi sikre hjælp til dem der har behov for at få løftet deres levevilkår. Vi der kan klare os selv, skal være med til at løfte opgaven. I de tider vi nu lever i, hvor covid-19 hærger samfundet, er det vigtigt at vi prioriterer vores indsats hos de borgere i samfundet som har behov for hjælp. Vi skal ikke glemme dem og vi skal understrege, at dem der evner at forsyne dem selv også skal klare sig selv.

# INUIT ATAQATIGIIT

## Inatsisartuni



For at kunne sætte flest mulige arbejdsduelige i beskæftigelse, har det igennem flere år været nødvendigt at målrette ressourcer hos unge arbejdssøgende. Mange af dem der skal løfte forsørgelsen fremadrettet, står i dag uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. Lad os støtte dem i at komme videre og stille krav om, at de skal forsyne dem selv, for vi har brug for alle hænder.

Vi kan heller ikke sætte det blinde øje til at vi også skal forbedre arbejderne levevilkår. Vi har en vedvarende opgave i at sikre, at aktiv forsørgelse bedre skal kunne svare sig end passiv forsørgelse.

### **Uddannelse**

Uddannelse er et af vore vigtige veje for at øje personer der er selvforsørgende og for at udligne den alt for store ulighed i samfundet.

Det er nødvendigt at udvikle uddannelsessystemet ud fra vores erhvervsgrundlag. Kun derved kan vi nedbringe antallet af arbejdskraft vi i dag importerer.

### **Familier og børn**

Borgerne – det være sig familierne og børnene er samfundets vigtigste ressourcer. Dem skal vi basere vores fremtid i. Hvis vi skal opleve en mærkbar fremgang af borgere, må vi til stadighed sikre gode levevilkår for vore familier.

Når talen falder på familier, kan man ikke komme uden om at skulle tale om kommer og boligforhold.

Her i landet skal det være en borgerret at have sin egen bolig. For netop hjemmet er grundlaget for et sundt og trygt familieliv. Vi skal sætte os et mål for at eliminere den efterhånden store hjemløshed der eksistere her i vores land, hvor vi sætter konkret årstal. Når vi kommer til dette konkrete årstal, skal hjemløshed være udryddet.

Vi skal altid være opmærksomme på, hvilke forhold vi giver vore 5 kommuner der udøver den borgernære service her i landet. Vi skal have et godt samarbejde med dem. Vi skal også orientere os hos dem, der har rejst en administration der er tilpasset vores land.



Kommunerne løfter et stort socialt arbejde gennem borgerservice. Vi har tilstrækkeligt med evidens for at vi står foran store sociale udfordringer samt at det offentliges håndtering af området skal løftes. Også selv om vi dygtigt udvikler vores serviceindsatser.

For at kunne løfte det offentliges varetagelse af socialområdet, kan man ikke komme uden om at skulle reformere hele området. Lapperier på lovgrundlaget skaber stive og usammenhængende indsatser og dette skaber udfordringer for kommunerne. Man skal i tæt samarbejde med kommunerne udføre reformerne – blandt andet gennem en koordineret reform af hele social- skatte- samt boligområdet.

### **Vedvarende energi – nye erhvervsmuligheder**

Øget brug af vedvarende energi er i fokus i hele verden og især i de vestlige lande. Der står borgere der kræver en renere miljø i front.

Her i vores land har vi uudtømmelige ressourcer for at kunne skabe grøn og vedvarende energi. Vi udnytter potentialet men vi skal altid huske os selv på, at vi stadigvæk har udnyttet potentiale og disse kan være med til at sikre, vores afhængighed af importvarer.

Vi har ligeledes mulighed for at skabe erhvervsudvikling gennem brug af vedvarende energi. Der er også en interesse for at udvikle vedvarende energiproduktion gennem forskning, hvor vi kan øge interessen for at de kommer til vores land, hvor vi har mulighed for at kunne sætte os selv i front i udviklingen af vedvarende energi globalt.

### **Den kommende tid og vores udfordringer**

Her i vores ordførerindlæg kom vi ind på løsningsmuligheder, mange forhold der trænger til at blive løst samt ønsker ud fra vores nuværende status. Fordi vi mener at disse skal medtages. For vi skal altid debattere vores lands fremtid og på hvilket grundlag udviklingen skal baseres på, covid-19 eller ej.

Vi skal altid være opmærksomme på aktuelle forhold og se på det store billede om hvordan vi gennem realistisk samarbejde kan sikre at vores land altid skal stå i en stærk position i dag og i fremtiden.

# INUIT ATAQATIGIIT

## Inatsisartuni



For vi har brug for alle – for at bekæmpe covid-19's konsekvenser – men især for at kæmpe for vores land. Borgerne regner med, at vi i samarbejde og gennem vores evne til at lytte til hinanden finder løsninger på aktuelle problemer. Vi har alle et stort ansvar. Lad os passe på hinanden og lad os alle give os selv mulighed. Det er nødvendigt at genskaber optimismen i samfundet.

Vi takker for muligheden for at kunne deltage i politisk økonomisk beretning. Vi ønsker jer alle en god debat – både i Inatsisartut og blandt lytterne. Vi håber at vi under debatten finder fælles løsninger samt at debatten munder ud i gode løsninger.